

הוא גם בשאר ימות השנה" (ולא שויו"ט), כי באחיזת הכוס בברכהמ"ז אף בחול הסדר הוא כזה. ובפסקא "ברך" (עמ' לח) מסתפק רק: ב"אוחזין הכוס בידו, מוגבה". ואינו כותב סדר האחיזה (הגם שכ"ה בברכהמ"ז כפי שראינו כו"כ פעמים), ואינו מפרש כאן (בברכהמ"ז) למעלה מג' טפחים, כי כבר נתפרש. ומה שכותב וכ"ז (הכולל שמקדשין מעומד) נוהג גם בכל השנה (בעת שמקדשין). ודו"ק.

ג. בפסקא "כשחל יו"ט בשבת אומרים תחלה יום הששי" (עמ' ח), כותב וזלה"ק: "...וכשמתחיל יתן עיניו בנרות ובשעת ברכת הקידוש בכוס (רמ"א סי' רע"א ס"י)...". עכלה"ק. ויש לעיין למה אינו מביא דין זה משו"ע אדה"ז, או עכ"פ לציין לשם שמביא הטעם. ואולי יש לבאר ולדייק, שבשו"ע אדה"ז, הלשון הוא: "וכשמתחילין טוב ליתן עיניו בנרות" [ואח"כ מביא הטעם]. וכ"ק אדמו"ר מביא דין זה דוקא מהרמ"א, שכותב: "וכשמתחילין יתן עיניו בנרות" [ולא "טוב ליתן" אלא] הוראה ברורה. וכ"ק אדמו"ר כאן בהגדה מכריע שלפועל כך נוהגין.

וראה זה פלא, בהתחלת המשפט נקט כלשונו של הרמ"א, ובסוף המשפט "בשעת ברכת הקידוש בכוס" - נקט דוקא כלשונו של אדה"ז. דהנה הרמ"א ממשיך: (אחר "יתן עיניו בנרות"): "בשעת קידוש בכוס של ברכה" - ולכאורה לשון ומשפט זה אינו כל כך ברור (דכתוב בלי וא"ו החיבור, ואינו מפרש בשעת הקידוש לאיזה חלק של קידוש מכוון - המשך יום הששי? ברכת הגפן? ברכת הקידוש?). ואדה"ז כותב ברור: "בשעת ברכת הקידוש צריך ליתן עיניו בכוס". ואעפ"כ אינו מביא המראה מקום משו"ע אדה"ז - ואולי מפני: א) הרי זה באותו סימן. ב) והוא עיקר שלכאורה מקור אדה"ז הוא מהרמ"א ולמעלה בקודש, כפשוט.

ד. בפסקא "כי לעולם חסדו" (עמ' מו): "צריך להתיז כל"ח (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד) דלא לישתמע כלעולם, וגם ס' של חסדו...". ולכאורה יש לעיין למה מביא כ"ק אדמו"ר פסקא זו כאן (אצל הלל הגדול - לאחרי שמביא כל הענינים הנוגעים להלל עד להסעיף האחרון ע"ד יהללוך ה' אלקינו כל מעשיך), ולא במקומו בהלל (הרגיל של יו"ט).

ואולי י"ל הטעם שמביא אותו כאן, מפני שכאן אומרים אותו (כל"ח) כו פעמים רצופות ובהבלעה אחת (ומפסיק ביניהם רק בכמה

תיבות), ולכן צריכים כאן זהירות יתירה, מה-שאיין-כן בהלל אומרים אותו רק ז' פעמים, וכל פעם צריכים לחזור להודו לה' כי טוב און מ'דארף האלטען קאפ באיזה פסוק אוחזים (יאמר, יאמרו [הא'], יאמרו [הב']), ובאם כן כבר נזהרים להתיז כל"ח (ואח"כ אומרים אותו רק פעמיים (בסוף הלל)), [גם במקור - בירושלמי, סתים: "צריך להתיז כי לעולם חסדו", ואינו קאי על איזה פרק בפרט].

ה. בפיסקא: "נשמת כל חי" (עמ' מח): "...י"א ששמעון בן שטח יסד אותו ורמז שמו למפרע: שוכן עד, מי ידמה, עד הנה, ואלו פיננו נשמת (פי' סידור כלבו)...". ולהעיר שע"פ הנוסח שלנו אנו אומרים אלו פיננו (בלי וא"ו). ואולי יש לומר, שלפי הנוסח שלנו נרמז בתיבת "וה' הנה לא ינום" - המשפט שלפני אלו פיננו. (ואין לומר שלפי הפיסוק בסידור תהלת ה' מתחיל פיסקא חדשה בתיבת "אילו" כי בהגדה אינו כן. ובסידור הנ"ל "מי ידמה" הוא באמצע.

שיחות

מי שטעה ובירך על נטילת ידיים לכרפס

הרב דוד פלדמן

עורך ראשי - ועד הנחות בלה"ק

א. בשיחת אחרון של פסח תשי"ט דובר בענין מי שטעה ובירך "על נטילת ידיים" בנטילה הראשונה (לכרפס) - שיש סברא שצריך להמשיך ולערוך את הסדר ללא שינוי, ולסמוך על דעת הרמב"ם (הל' חמץ ומצה פ"ח ה"א) שמברכים על נט"י גם בנטילה ראשונה; אבל, כיון שאדה"ז מחמיר ביותר בנוגע לחשש ברכה לבטלה (כפי שמביא כמה ראיות בדבר), הנה כדי שלא יהי' חשש ברכה לבטלה, יש להחשיב נטילה זו לנט"י לפני הסעודה, ולברך מיד "המוציא" ו"על אכילת מצה", ולאכול הכזיתים דמצה [ואח"כ לאכול הכרפס ולומר ההגדה, ואח"כ מרור וכורך - ע"פ פס"ד אדה"ז בשו"ע סתפ"ג ס"ב, גבי מי שאין לו יין וצריך לקדש על הפת, עיי"ש].